

Regionaal Beleidskader 2020 – 2023

REGIO WBO JEUGD

Inhoudsopgave

1. INTRODUCTIE	4
1.1 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN.....	4
1.2 ONZE JEUGDIGEN (STEEDS BETER) IN BEELD	5
1.3 BELEID RICHTINGGEVEND VOOR INKOOP	6
1.4 LEESWIJZER.....	6
2. MISSIE, VISIE EN AMBITIES	7
2.1 MISSIE EN VISIE	7
2.2 GEZAMENLIJKE AMBITIES	7
2.3 ONDERSTEUNENDE VERBETERBEWEGINGEN.....	8
3. ACTIELIJNEN	9
3.1 BETERE TOEGANG TOT JEUGDHULP VOOR KINDEREN EN GEZINNEN	9
3.1.1 <i>Geografische beschrijving</i>	9
3.1.2 <i>Huidige situatie</i>	9
3.1.3 <i>Ambitie, doelen en acties</i>	10
3.1.4 <i>Inkooprichtlijnen</i>	11
3.1.5 <i>Effecten lokaal</i>	11
3.1.6 <i>Kritische succesfactoren</i>	11
3.1.7 <i>Ondersteunende cijfers</i>	12
3.2 MEER KINDEREN ZO THUIS MOGELIJK LATEN OPGROEIEN	12
3.2.1 <i>Geografische beschrijving</i>	12
3.2.2 <i>Huidige situatie</i>	12
3.2.3 <i>Ambities, doelen en acties</i>	13
3.2.4 <i>Inkooprichtlijnen</i>	14
3.2.5 <i>Effecten lokaal</i>	14
3.2.6 <i>Kritische succesfactoren</i>	15
3.2.7 <i>Ondersteunende cijfers</i>	15
3.3 ALLE KINDEREN DE KANS BIJEN ZICH TE ONTWIKKELEN	15
3.3.1 <i>Geografische beschrijving</i>	15
3.3.2 <i>Huidige situatie</i>	16
3.3.3 <i>Ambities, doelen en acties</i>	16
3.3.4 <i>Inkooprichtlijnen</i>	17
3.3.5 <i>Effecten lokaal</i>	17
3.3.6 <i>Kritische succesfactoren</i>	17
3.3.7 <i>Ondersteunende cijfers</i>	17
3.4 KWETSBARE JONGEREN BETER OP WEG HELPEN ZELFSTANDIG TE WORDEN	18
3.4.1 <i>Geografische beschrijving</i>	18
3.4.2 <i>Huidige situatie</i>	18
3.4.3 <i>Ambitie, doelen en acties</i>	19
3.4.4 <i>Inkooprichtlijnen</i>	19
3.4.5 <i>Effecten lokaal</i>	20
3.4.6 <i>Kritische succesfactoren</i>	20
3.4.7 <i>Ondersteunende cijfers</i>	20
3.5 JEUGDIGEN BETER BESCHERMEN ALS HUN ONTWIKKELING GEVAAR LOOPT	20
3.5.1 <i>Geografische beschrijving</i>	21

3.5.2 Huidige situatie.....	21
3.5.3 Ambities, doelen en acties.....	21
3.5.4 Inkooprichtlijnen.....	22
3.5.5 Effecten lokaal.....	22
3.5.6 Kritische succesfactoren.....	23
3.5.7 Ondersteunende cijfers.....	23
3.6 INVESTEREN IN VAKMANSCHAP.....	24
3.6.1 Geografische beschrijving.....	24
3.6.2 Huidige situatie.....	24
3.6.3 Ambities, doelen en acties.....	25
3.6.4 Inkooprichtlijnen.....	25
3.6.5 Effecten lokaal.....	25
3.6.6 Kritische succesfactoren.....	26
3.6.7 Ondersteunende cijfers.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4. RANDVOORWAARDEN, RISICO'S EN FINANCIËN.....	27
4.1 RANDVOORWAARDEN.....	27
4.2 RISICO'S.....	27
4.3 FINANCIËN.....	28
4.4 MONITORING EN OPVOLGING.....	30
BIJLAGE 1: KERNCIJFERS.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BIJLAGE 2: BEGRIPPEN.....	31

1. Introductie

In dit beleidskader leest u de gezamenlijke ambities, doelen en afspraken rondom jeugdhulp van regio West-Brabant Oost (WBO). WBO bestaat uit de gemeenten Altena, Breda, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout. Samen kiezen wij, de gemeenten, voor (boven)regionale afspraken met lokale inkleuring en maatwerk om onze jeugdigen en hun ouders te voorzien van tijdige en passende jeugdhulp. Dit beleidskader vormt enerzijds de leidraad voor de transformatie die wij binnen het jeugdstelsel willen vormgeven. Anderzijds vormt het de basis voor de gezamenlijke inkoop van de niet vrij toegankelijke jeugdhulp (NVTJ).

De afgelopen jaren is er al hard gewerkt aan de inrichting van het jeugdstelsel. Voor een deel deden we dit samen, voor een deel ieder vanuit de eigen gemeente. Daar zijn we trots op. Maar we willen meer bereiken. Onze ambities zijn gericht op:

- preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jongeren en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk
- demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen
- eerder de juiste hulp op maat bieden om dure gespecialiseerde hulp te verminderen
- integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur'. Door ontschotting van budgetten ontstaan meer mogelijkheden voor betere samenwerking en innovatieve hulp aan jongeren
- meer ruimte voor professionals door vermindering van regeldruk
- meer aandacht voor de leefwereld van de jeugdige, zijn gezin en omgeving zodat hulp makkelijk vindbaar is en aansluit op de ondersteuningsbehoefte

Een onmisbaar ingrediënt voor een effectief werkend en financieel houdbaar jeugdstelsel is samenwerking. Helemaal nu de bijdrage vanuit het Rijk daalt en de complexiteit in problematiek toeneemt, wordt samenwerking belangrijker. We doelen op samenwerking met jeugdhulpaanbieders en ketenpartners, samenwerking met en tussen professionals in het sociaal domein, maar ook een intensieve samenwerking tussen de WBO-gemeenten onderling.

Met dit beleidskader geven wij een stevige impuls aan een sterkere regionale verbinding en meer intensieve samenwerking. We werken vanuit de zes inhoudelijke actielijnen van het landelijke actieprogramma Zorg voor Jeugd.

1.1 Trends en ontwikkelingen

De uitvoering van de Jeugdwet wordt voor een groot deel bepaald door landelijke, (boven)regionale en lokale trends en ontwikkelingen. Wij hebben onze missie, visie en ambities in het licht van deze ontwikkelingen opgesteld. Hieronder volgt een korte opsomming van de belangrijkste ontwikkelingen.

Het 'gewone' opgroeien als norm

Er is een trend gaande om onnodig problematiseren en etiketteren tegen te gaan, de eigen kracht te versterken en de eigen sociale omgeving beter te benutten.

Meer vraag naar regionale samenwerking

Het jeugddomein is een complex terrein waarin veel geschakeld moet worden tussen en binnen overheden, organisaties en professionals. De verscheidenheid aan stakeholders is groot. Veel organisaties en ketenpartners werken daarbij (boven) regionaal en vanuit een eigen wettelijk kader. De gemeenten vervullen daarin wisselend de rol van regievoerder, facilitator en ketenpartner. Ook verplicht het Rijk steeds meer om op regionaal niveau keuzes te maken op de inhoud van het jeugdbeleid. Dit betekent minder lokale beleidsvrijheid, vaker compromissen sluiten en gezamenlijke doelstellingen bepalen. De nieuwe samenstelling en de druk van buitenaf vragen om herijking van de samenwerking en organisatievorm.

Regionaal samenwerken mét behoud van 'couleur locale'

De vijf regiogemeenten hebben elk hun eigen demografische opbouw, politiek-bestuurlijke wensen, organisatie en financiële huishouding. Die 'couleur locale' is belangrijk om de benodigde hulp en ondersteuning te bieden aan haar inwoners. Daarnaast heeft elke gemeente, door de geografische ligging en veelheid aan stakeholders, te maken met verschillende samenwerkingsverbanden. Gezamenlijk afspraken maken is daarom soms complex en vereist een heldere samenwerkings- en besluitvormingsstructuur en collegiaal bestuur.

Transformeren in het sociaal domein versus financiële tekorten

Gemeenten geven de transformatie in het sociaal domein vorm door in te zetten op integraal beleid tussen de verschillende domeinen (WMO, participatie en jeugd). Tegelijkertijd zijn er financiële tekorten in de jeugdhulp en op de gemeentelijke balans. Gemeenten moeten dus steeds afwegen wat de uitgangspunten van de transformatie zoals nabijheid, keuzevrijheid en integraliteit mogen kosten.

1.2 Onze jeugdigen (steeds beter) in beeld¹

In 2018 telde WBO 67.005 jeugdigen (kinderen van 0 tot 18 jaar). De meeste kinderen en jongeren in onze gemeenten kunnen veilig en gezond opgroeien. Sommigen hebben een extra steuntje nodig. Zij vinden vaak hun weg in het lokale veld. Van alle jeugdigen in WBO ontving 12% in 2018 een vorm van niet vrij toegankelijke jeugdhulp. Er werden ruim 15.000 zorgtrajecten ingezet via zorg in natura (ZIN) of een persoonsgebonden budget (PGB). Het overgrote deel van de zorgtrajecten ging om een vorm van ambulante hulp, namelijk 92%. Voor deze ambulante zorgtrajecten is vervolgens 59% van het totale budget voor jeugdhulp gemoeid. In hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 zijn aanvullende cijfers opgenomen.

De gemeenten binnen WBO vinden dat jeugdhulp zo passend en snel mogelijk moet worden ingezet, afgestemd op de behoeften van de jeugdigen en ouders en de lokale situatie. Om de trend van de ingekochte jeugdhulp en de jeugdigen in zorg goed te kunnen monitoren, is er in de afgelopen jaren een regionaal dashboard ontwikkeld. De komende vier jaar willen we nauwgezet de trends en ontwikkelingen in de gaten houden en de cijfers meer duiden. Zodat uiteindelijk alle kinderen en jongeren veilig en gezond kunnen opgroeien, ook als dit een extra steuntje in de rug vraagt.

¹ Bron: aantal jeugdigen in WBO CBS Statline, overige cijfers Dashboard WBO peildatum 30-10-2019

1.3 Beleid richtinggevend voor inkoop

Dit beleidskader vormt een collectieve basis voor de gezamenlijke inkoop van de NVTJ in WBO. De inkoop is de afgelopen jaren vormgegeven op basis van een aanbodstructuur. De markt dicteert op welke wijze de zorg in producten wordt ingedeeld. Wil de regio grip krijgen en de ambities en transformatie kunnen waarmaken, dan zal inkoop ons beleid zo veel mogelijk moeten volgen. Met dit document stellen we onze regionale ambities vast binnen de zes landelijk geformuleerde actielijnen. Die vormen vervolgens de basis voor onze regionale inkoopopdracht voor de ambulante specialistische jeugdhulp, pleegzorg, gezinshuizen en verblijfszorg. Het inkooptraject vindt plaats in de periode 2019-2020, de nieuwe contracten gaan per 2021 in.

Een aantal aanbestedingen wordt vanaf 2020 opnieuw in de markt gezet (Jeugdzorg+ en Gecertificeerde instellingen). Het nieuwe beleidskader kan daar dus geen invloed meer op uitoefenen. Op de producten die vanaf 2021 in de markt worden gezet (Ambulante en Verblijfszorg) kan het nieuwe beleidskader sturing geven. Bedoeling is dat de inkoop (gedeeltelijk) de actielijnen in het beleidskader volgt. Door deze afstemming kan de meetbaarheid van de doelen in dit beleidskader worden vergroot. Dit houdt wel in dat het inkooptraject meer beleidscapaciteit zal vragen dan de afgelopen jaren en dat dit traject intensieve samenwerking vergt.

1.4 Leeswijzer

In dit eerste hoofdstuk las u welke trends en ontwikkelingen van invloed zijn op het jeugdzorglandschap. Het tweede hoofdstuk beschrijft onze gezamenlijke missie en visie op de transformatie van de jeugdzorg. In het derde hoofdstuk werken we aan de hand van zes actielijnen uit welke initiatieven we als regio nemen om onze doelstellingen te behalen. Het laatste hoofdstuk zet de randvoorwaarden, risico's en financiële uitgangspunten uiteen voor komende jaren. Een cijfermatige beschouwing van de jeugdhulp in WBO is opgenomen in bijlage 1. Een verklaring van gebruikte begrippen staat in bijlage 2.

2. Missie, visie en ambities

2.1 Missie en visie

Onze missie voor de komende vier jaar is:

WBO creëert de randvoorwaarden en kaders om efficiënt samen te werken op het gebied van verwijzers, de inkoop van niet vrij toegankelijke jeugdhulp en de jeugdbeschermingsketen. Elke gemeente biedt voldoende effectieve zorg en ondersteuning aan jongeren die dat nodig hebben.

Onze visie op samenwerking is:

Om onze ambities te realiseren, maken we een regionaal richtinggevend beleidskader voor niet vrij toegankelijke jeugdhulp met lokale aansluiting in de toegang en de vrij toegankelijke jeugdhulp.

De gemeenten binnen WBO kiezen ervoor om gezamenlijk (boven)regionale afspraken te maken over de niet vrij toegankelijke jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, waarbij lokale inkleuring mogelijk is. Eerder waren alleen gezamenlijke richtlijnen voor de inkoop van niet vrij toegankelijke jeugdhulp vastgesteld, nu committeren we ons aan regionale beleidsafspraken.

Deze gezamenlijke beleidsafspraken zien we als noodzakelijk voor een efficiënte samenwerking. We krijgen meer slagkracht om de gewenste transformatie vorm te geven. Ook zijn we een betrouwbare partner voor zorgaanbieders en ketenpartners die werkzaam zijn door onze regio heen, zoals de rechter, de Raad van de Kinderbescherming, Veilig thuis, onderwijs en volwassenzorg. We treden voor onze ketenpartners op als één opdrachtgever in plaats van vijf verschillende. Ook in de bovenregionale samenwerkingsverbanden spreken de vijf gemeenten als één.

Dit betekent dat we ook randvoorwaarden stellen aan de verwijzers en de vrij toegankelijke jeugdhulp². We zien in de gehele regio een toename van het aantal hulpvragen en verwijzingen naar niet vrij toegankelijke vormen van jeugdhulp. Daardoor komen de beschikbare middelen voor de meest complexe hulpvragen onder druk te staan. We kunnen de gewenste beweging en ambities alleen waarmaken als we ook voor een gedeelte regionale afspraken maken over de verwijzers en de vrij toegankelijke jeugdhulp (VTJ).

2.2 Gezamenlijke ambities

Om de transformatie van de jeugdhulp en het zorgstelsel te realiseren hebben we de volgende ambities geformuleerd:

- we sturen op tijdige, passende en effectieve jeugdhulp, zo veel mogelijk dicht bij de jeugdige en in zijn eigen sociale context. Zo is hulp makkelijker vindbaar en sluit het beter aan op de ondersteuningsbehoefte
- we proberen zo dure specialistische hulp te verminderen

² Onder vrij toegankelijke jeugdhulp verstaan wij aanvullende vormen van hulp waarvoor geen beschikking nodig is. Dit wordt lokaal uitgevoerd en is relatief beleidsarm. Is er sprake van een hulpvraag dan wordt het Toegang

- we zetten in op preventie, eigen mogelijkheden van ouders en jongeren met inzet van hun sociale netwerken en brengen meer samenhang in het aanbod (een gezin, een plan, een regisseur)
- we geven onze autonome professionals voldoende handelingsruimte om te acteren vanuit het perspectief van de jeugdige, zijn ouders en de omgeving. Daarbij verminderen we de regeldruk
- we werken met professionals die vanuit eenduidige en gedragen uitgangspunten (leefregels) hun werk doen

Deze leefregels vormen de wijze waarop jeugdigen, ouders en gemeenten met elkaar om willen gaan:

- we luisteren goed en praten met in plaats van over jeugdigen en/of ouders
- een jeugdige en/of gezin heeft een vast, vertrouwd aanspreekpunt
- de jeugdige en/of het gezin is leidend (voor zover mogelijk), onder andere bij het opstellen van het plan
- hulp en ondersteuning vindt in principe thuis (of zo dicht bij huis mogelijk) plaats
- ondersteuning van de jeugdige en/of het gezin gebeurt door middel van actieve inzet en goede samenwerking met het sociaal netwerk van jeugd en ouders
- jeugdigen en ouders hebben volledig inzicht in hun eigen dossiers
- jeugdigen en ouders kunnen een andere professional vragen bij 'geen klik' ten behoeve van effectieve samenwerking
- wij stimuleren vindplaatsen om vroeg en adequaat te signaleren en advies/inzet van jeugdprofessionals in te vliegen waar nodig
- jeugdprofessionals schenden het vertrouwen van jeugdigen en ouders niet en handelen transparant

2.3 Ondersteunende verbeterbewegingen

WBO zet negen ondersteunende verbeterbewegingen in om bovenstaande ambities te bereiken:

1. demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren ('gewoon leven') door het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen
2. integraal denken en werken: van alleen jeugd naar koppeling met het sociaal domein in brede zin
3. van symptoombestrijding naar aanpakken van de oorzaak: inzetten op goede sturingsinformatie en slimmer inzetten van onze schaarse middelen
4. van producten naar klantprofielen: wat zetten we voor wie waarom in en klopt dat?
5. klantreis in beeld: van (losse) zorgtrajecten naar oog voor samenhang tussen geleverde zorg
6. faciliteren van een goede match tussen behandelaar en klant: kiezen van een model dat keuzevrijheid mogelijk maakt
7. van kostenbeheersing voorop naar inhoudelijk transformeren met rekenschap van financiële beheersbaarheid
8. beweging van zorg naar thuis waar dat kan, zonder de noodzaak voor verblijfszorg
9. van samenwerking binnen de regio naar nog meer samenwerking met en in regionale netwerken en partners

3. Actielijnen

In dit hoofdstuk vertalen we onze gezamenlijke ambities en visie op samenwerking naar beleid en maatregelen. We structureren deze langs de zes actielijnen uit het landelijke Actieprogramma voor de Jeugd:

1. betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen
2. meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien
3. alle kinderen de kans bieden zich optimaal te ontwikkelen
4. kwetsbare jeugdigen beter op weg helpen zelfstandig te worden
5. jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt
6. investeren in vakmanschap van jeugdprofessionals

Voor elke actielijn geven we weer wat de huidige situatie is, waar we heen willen en welke acties WBO daarin onderneemt. Daarnaast brengen we in beeld welke richtlijnen dit oplevert voor de gezamenlijke inkoop van NVTJ, welke effecten dit heeft op de lokale invulling en lokale ruimte en welke kritische factoren spelen in het behalen van de resultaten.

3.1 Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

Om kinderen en gezinnen met problemen op tijd te kunnen helpen, is het belangrijk dat zij weten waar ze voor hulp terecht kunnen. Alleen als professionals en toegangspoorten goed met elkaar verbonden zijn, kunnen we tijdig reageren op signalen. Het is nodig dat we mensen ondersteunen in het versterken van hun eigen netwerk, zodat ze zelf weer verder kunnen. Ook een goede verbinding tussen de gemeente en de lokale welzijnsorganisaties, (huis)artsen, scholen en consultatiebureaus is vereist. Tot slot is samenwerking met regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs, jeugdbescherming en Veilig Thuis voor deze ambitie belangrijk.

3.1.1 Geografische beschrijving

De gemeentelijke toegangsteams zijn in WBO verschillend vormgegeven. Zo maakt het team in de ene gemeente deel uit van de gemeentelijke organisatie en in de andere van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Dit levert een versnipperd veld op met veel stakeholders en diverse samenwerkingsverbanden en koepels. Deze versnippering heeft impact op snelle besluitvorming en efficiënte toeleiding naar hulp.

3.1.2 Huidige situatie

WBO heeft bij de start van de decentralisatie een gezamenlijke visie op de inrichting van de toegang tot de jeugdhulp vastgesteld. Daarin is een combinatie gevonden tussen de regionale verbinding met jeugdhulpaanbieders en ketenpartners, en de lokale ruimte om de organisatie en werkwijze aan te laten sluiten op de lokale sociale infrastructuur.

Een van de uitdagingen is om samen de gemeentelijke toegang verder te professionaliseren. Om snelle en tijdige inzet van hulp te borgen, willen we meer expertise/specialisme naar de voorkant halen en de werkwijze van de jeugdprofessionals in de toegang regionaal beter afstemmen. Belangrijk is dat alle jeugdigen, gezinnen en samenwerkingspartners in alle gemeenten weten wat ze kunnen verwachten van de toegang en de niet vrij toegankelijke jeugdhulpvoorzieningen.

Voor meer eenduidigheid en kwaliteit van toegang is een start gemaakt met een gezamenlijke richtlijn voor goed verwijsgedrag. In de richtlijnen is opgenomen dat er voor elke jeugdige die te maken krijgt met uithuisplaatsing verbinding moet zijn met een mentor/informele begeleider uit zijn of haar netwerk. Ook de informele mentor zelf heeft de mogelijkheid om ondersteuning te krijgen. Hier wordt op dit moment nog niet door alle betrokkenen optimaal gebruik van gemaakt.

Voor de jeugdprofessionals in de gemeentelijke toegang is specialistische expertise beschikbaar ter ondersteuning van de toeleiding naar passende hulp. Daarnaast is voor alle verwijzers een consultatiefunctie van GGZ-expertise georganiseerd. Bij plaatsing in een instelling werken de gecontracteerde verblijfaanbieders met een integrale plaatsingscoördinatie om elke jeugdige passende (verblijfs)hulp te kunnen bieden.

3.1.3 Ambitie, doelen en acties

Ambitie

Jeugdigen en gezinnen in WBO weten bij problemen waar zij terecht kunnen voor deskundige ondersteuning. Deze steun wordt tijdig en passend geboden door professionals die integraal en effectief samenwerken met partners. Ook worden jeugdigen en gezinnen actief ondersteund in het vinden van een mentor/informele begeleider vanuit hun eigen netwerk.

Doelen

- jeugdigen en ouders in WBO weten wat zij kunnen verwachten van (niet) vrij toegankelijke jeugdhulp en toegang
- de werkwijze en het handelen van de jeugdprofessionals in de toegangen op regionaal niveau zijn beter op elkaar afgestemd
- door meer deskundige toeleiding naar passende jeugdhulp wordt de effectiviteit van de lokale toegangen en verwijzers in WBO vergroot
- de verbinding tussen de verschillende toegangen en verwijzers (sociaal domein, medisch domein, gedwongen kader, rechterlijke macht) is versterkt
- voor elke uithuisgeplaatste jeugdige is een mentor of informeel begeleider uit eigen netwerk beschikbaar

Acties

- regionaal definiëren wat vrij en niet vrij toegankelijke jeugdhulp is en dit uitdragen naar gebruikers en organisaties
- met andere wettelijke verwijzers en partners afspraken maken over goed verwijsgedrag en deze afspraken implementeren, zoals de richtlijn *Samen beslissen* en een gezamenlijke toegang bij inzet jeugdhulp binnen speciaal onderwijsvoorzieningen
- actief informatie en kennis uitwisselen over hulp en ondersteuning in onze regio, zowel het preventieve/vrij-toegankelijke veld als het niet vrij toegankelijke veld
- goed verwijsgedrag en werkbaarheid hiervan in de praktijk monitoren en evalueren

- wachttijden per hulpcategorie inzichtelijk maken en bepalen hoe we omgaan met eventuele wachtlijsten en de beschikbaarheid van overbruggingszorg
- regionale expertise en doorzettingsmacht organiseren om passende jeugdhulp te bepalen in complexe casuïstiek, rekening houdend met de richtlijn *Samen beslissen*, inclusief:
 - bepalen en kenbaar maken van de rol, taken, toegankelijkheid en bereikbaarheid voor de gebruikers
 - bepalen van de organisatievorm met mogelijkheden voor samen leren, definiëren doorzettingsmacht en bepalen waar welk mandaat belegd wordt
- in samenspraak met verblijfsaanbieders en verwijzers organiseren van een ‘mentor/(informele)begeleider’ bij jeugdigen die (dreigen) uit huis geplaatst te worden

3.1.4 Inkooprichtlijnen

Om de doelen te realiseren, vragen we van inkopers en contractmanagers om:

- bij te dragen aan de actieve uitwisseling van informatie en kennis aan verwijzers en aanbieders over hulp en ondersteuning
- de rol van aanbieders in het plan voor het organiseren van een ‘mentor/ (informele) begeleider’ uit te werken in contracten
- te adviseren over regionale definities van jeugdhulp en deze uit te werken in concrete productbeschrijvingen
- te adviseren over de definitie en aanpak van wachttijden en wachtlijsten, inzet van overbruggingszorg en regionale richtlijnen voor goed verwijsgedrag, en deze te implementeren bij (afspraken met) aanbieders
- te adviseren over de organisatie van regionale doorzettingsmacht en dit uit te werken in contracten

3.1.5 Effecten lokaal

Een gezamenlijke sturing op deze actielijn betekent voor regiogemeenten:

- regiogemeenten moeten voor het bedrijfsvoeringsteam en alle verwijzers inzichtelijk (blijven) maken welke ondersteuning in het preventieve/vrij toegankelijke veld beschikbaar is
- regiogemeenten moeten de regionale definities en de informatie en kennis over hulp en ondersteuning actief uitdragen naar verwijzers, professionals in het sociaal domein en jeugdigen en ouders
- regiogemeenten moeten de richtlijnen goed verwijsgedrag implementeren in hun lokale toegang en meewerken aan regionale monitoring van het gebruik hiervan
- regionale definities geven mede richting aan de lokale invulling van preventie, het vrij toegankelijke veld en de richtlijnen voor goed verwijsgedrag

3.1.6 Kritische succesfactoren

Om de ambitie te verwezenlijken is het cruciaal dat we de volgende vraagstukken beantwoorden:

- hoe houden we ook in het preventieve/vrij toegankelijke veld de wachttijden en wachtlijsten inzichtelijk?

- hoe bewaren we overzicht over het complexe veld van spelers die een rol hebben in het signaleren van problemen en het toeleiden naar hulp, en hoe creëren we effectieve verbinding met de veelheid aan partners?
- hoe verkrijgt de ‘regionale doorzettingsmacht’ het mandaat van de colleges om te bepalen wat passende hulp is en die ook in te zetten?

3.1.7 Ondersteunende cijfers³

Van alle jeugdigen in WBO ontving 12% in 2018 een vorm van niet vrij toegankelijke jeugdhulp (Zorg in Natura en PGB samen) ten opzichte van 9% in 2016. Er is dus sprake van een hogere instroom van jeugdigen in de jeugdhulp. We zien daarbij een relatief lage uitstroom uit deze jeugdhulp in de periode van 2015-2018 is voor 40% van de kinderen de inzet van specialistische jeugdhulp beëindigd.

In 2018 zijn ruim 15.000 zorgtrajecten ingezet, waarvan 92% een vorm van *ambulante* hulp. Een kleine 5% van de zorgtrajecten werd aangeboden in de vorm van een PGB, welke altijd wordt verstrekt door de gemeentelijke toegangen.

Voor Zorg In Natura (ZIN) was het aandeel van de diverse bij wet geautoriseerde verwijzers in het jaar 2018 als volgt:

ZIN	Aantal verwijzingen	Gemeentelijke toegang	huisartsen	GI/rechterlijke macht	Jeugdarts/medisch specialisten	Niet gevuld/geen verwijzer
2016	9.149	21,2%	40,3%	5,8%	2,8%	29,9%
2018	14.761	37,5%	37%	12,2%	4,8%	8,5%

3.2 Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Als kinderen niet meer thuis kunnen wonen, willen wij dat ze zo veel mogelijk kleinschalig en gezinsgericht worden opgevangen, bij voorkeur in het eigen netwerk. Het aantal plaatsingen in instellingen willen we terugdringen en de duur van deze plaatsingen verkorten.

3.2.1 Geografische beschrijving

Ambulante jeugdhulp, verblijfshulp en opgroeien in een gezinsachtige situatie worden door WBO gezamenlijk ingekocht. WBO heeft ruim 250 contracten met zorgaanbieders om deze hulp beschikbaar te maken. De aanbieders zijn verspreid over de regio, voor de behandel- en verblijfslocaties zijn wij afhankelijk van wat de aanbieders hebben ingericht. JeugdzorgPlus maakt deel uit van het zorglandschap van meerdere regio's in Brabant/Zeeland. Met verblijfsaanbieders zijn afspraken gemaakt over de aantallen jeugdigen en wachtlijstbeheer.

3.2.2 Huidige situatie

In WBO zijn, vergeleken met andere regio's, veel kinderen in verblijf. Al sinds 2015 neemt WBO stappen om het aantal plaatsingen terug te dringen en de duur van de plaatsingen te verkorten. Ook stimuleren we de ontwikkeling van (nieuwe) gezinshuizen en uitbreiding van pleegzorggezinnen.

³ Bron: Dashboard WBO peildatum 30-10-2019

WBO heeft op dit moment negentien gezinshuiscontracten en er zijn acht pleegzorgaanbieders. Het aantal plaatsen beschikbaar voor WBO is op voorhand niet vastgesteld.

We hechten belang aan een goede doorstroming binnen verblijfshulp en (zo mogelijk) sneller opschalen van ambulante hulp en afschalen van verblijfshulp. In de praktijk zien we dit echter nog onvoldoende van de grond komen. We missen de samenhang tussen het overkoepelend gezinsplan of familiegroepsplan en het behandelplan van de jeugdige.

Verder blijkt uit de landelijke evaluatie van de Jeugdwet dat er nog te weinig sprake is van direct passende en effectieve plaatsingen van jeugdigen. Mogelijke oorzaken zijn onder andere het aanbodgericht werken, een tekort aan/overbelasting van pleeggezinnen en onvoldoende zicht op problematiek in relatie tot de juiste hulp. Als risico zien we de beperkte ondersteuning van pleeggezinnen vanuit de aanname dat er geen aanvullende hulp voor jeugdigen of pleeggezin nodig is. Een ander risico is het teveel stapelen of opeenvolgen van lichtere vormen van hulp buiten de eigen gezinssituatie. Het is nog onvoldoende duidelijk in welke mate deze vraagstukken spelen in WBO.

3.2.3 Ambities, doelen en acties

Ambitie

WBO wil dat jeugdigen die jeugdhulp nodig hebben zo veel mogelijk kunnen opgroeien in de eigen sociale context, passend bij de situatie. Wij willen dat zij zo veel mogelijk deelnemen aan 'het gewone leven' op de drie leefgebieden wonen, school/dagbesteding/werk en vrije tijd. Lukt dat niet, dan kunnen pleegzorg en andere vormen van gezinsgerichte jeugdhulp een belangrijke rol spelen in 'zo thuis mogelijk opgroeien'. Het liefst blijft contact met het eigen netwerk intact.

Wanneer verblijfshulp voor een jeugdige toch nodig is, dan wordt dit effectief en tijdig ingezet op basis van zorgvuldig afgewogen zorgpaden. Gemeenten en zorgaanbieders bieden toekomstperspectief aan jeugdigen door middel van een doorlopende leer- en ontwikkellijn. Maatwerk, perspectief en nazorg staan hierbij centraal. We willen graag voorrang geven aan de inhoudelijke doorontwikkeling in plaats van de financiële benadering voorop te zetten, gericht op gericht op afbouw van capaciteit.

Doelen

- effectieve en integrale zorg aan gezinnen voorkomt uithuisplaatsing; voor het bieden van jeugdhulp in de 'gewone' omgeving zijn heldere uitgangspunten en randvoorwaarden beschikbaar
- jeugdigen die niet bij hun ouders kunnen wonen, wonen zoveel als mogelijk op een plek die lijkt op een 'gewoon gezin'
- het aantal pleegouders stijgt en het aantal break downs neemt af
- pleegouders zijn goed toegerust en worden op maat begeleid om jeugdigen een passende leefsituatie te bieden
- het aantal plaatsingen in JeugdzorgPlus en residentiële hulp is afgenomen en de gemiddelde duur van de plaatsingen is verkort

Acties

- verkrijgen van goede sturingsinformatie over doorlooptijden en doorstroming verblijfszorg, aantal plaatsen pleegzorg en gezinshuizen en aantal beëindigde trajecten met oorzaak
- zicht krijgen op omvang en aard van vraag en aanbod van verblijf (met en zonder hulp) in onze eigen regio en het aanbod op (boven) regionaal niveau
- norm bepalen van een acceptabele en beperkte gemiddelde verblijfsduur
- zicht krijgen op de kwalitatieve en kwantitatieve vraag naar verblijfszorg (zorgprofielen opstellen)
- de hulp, met verwijzers, in samenhang met de drie leefgebieden inzetten, met als uitgangspunt 'zo thuis als mogelijk'
- een pro-actiever en integraal plaatsingsproces opzetten voor hulp buiten de eigen gezinssituatie
- aanbieders aansporen om verblijf in instelling 'zo thuis als mogelijk' in te richten
- gesloten jeugdzorg alleen inzetten als onderdeel van een integraal toekomstplan voor de jeugdige
- civiel trajectberaad organiseren als toegangspoort voor gesloten plaatsing
- sturen op een dekkend aanbod van gezinshuizen/pleegzorg in de regio
- pleeggezinnen en gezinshuizen beter toerusten: met betere en snellere toegang tot aanvullende hulp en/of vergoedingen, informeel netwerk tussen pleegouders en gezinshuizen en heldere kwaliteitseisen voor pleeg- en gezinshuiszorg

3.2.4 Inkooprichtlijnen

Om de doelen te realiseren, vragen we van inkopers en contractmanagers om:

- een dekkend aanbod (aantal bedden) gezinshuizen/pleeggezinnen in te kopen die de vraag van WBO aankan, zo veel mogelijk binnen de regio (met inachtneming van de ambitie om het aantal (uithuis)plaatsingen terug te dringen)
- zich gezamenlijk in te spannen (WBO + aanbieders) voor werven en behouden van pleegouders
- de noodzaak van een doorlopende lijn van hulp/behandeling/onderwijs bij plaatsing te borgen door eisen en randvoorwaarden op te nemen in zowel de contracten van JeugdzorgPlus als aanbieders voor hoogspecialistische (verblijfs) zorg

3.2.5 Effecten lokaal

Een gezamenlijke sturing op deze actielijn betekent voor lokale gemeenten:

- regiogemeenten moeten werkafspraken maken met toegang en zorgaanbieders over wijze van inzet verblijfszorg
- regiogemeenten moeten knelpunten verzamelen en uitwisselen
- regiogemeenten moeten ruimte bieden aan gezinshuizen (vastgoed, bestemmingsplannen etc.)
- regiogemeenten moeten ondersteuning pleeggezinnen faciliteren in voorliggend veld/informeel netwerk, in samenhang met WBO
- regiogemeenten moeten monitoringsinformatie goed inrichten en op regionaal niveau terugkoppelen

3.2.6 Kritische succesfactoren

Om de ambitie te verwezenlijken is het cruciaal dat we de volgende vraagstukken beantwoorden:

- is er voldoende prioriteit en zijn capaciteit en middelen op lokaal niveau voldoende beschikbaar voor deze ambitie?
- kunnen gezinshuizen zich in de gemeenten vestigen?
- hoe worden aanbieders geprikkeld om meer samen te werken met andere aanbieders?
- hoe zorgen we dat de perverse prikkel van dure verblijfszorg niet in de weg staat van het voorkomen van uithuisplaatsing danwel inzetten van gezinsvorm?
- hoe zorgen we voor oplossingen en kansen als het gaat om een gezinsachtige setting of het 'normaler' maken van de residentiële setting of JeugdzorgPlus, ook al lijken die niet direct binnen handbereik?

3.2.7 Ondersteunende cijfers⁴

In 2018 kregen 842 jeugdigen in WBO te maken met een (tijdelijke) uithuisplaatsing ten opzichte van 513 in het jaar 2016. Van deze kinderen werd in 2018 iets minder dan de helft geplaatst in een pleeggezin of gezinshuis. In 2016 was dat iets meer dan de helft. Er is daarmee verhoudingsgewijs sprake van een grotere instroom in verblijfszorg. Voor de jeugdigen in verblijfszorg in een instelling was de gemiddelde doorlooptijd in 2018 189 dagen. In 2018 kregen 48 jeugdigen te maken met een plaatsing in jeugdzorgplus, in 2016 waren dat 54 jeugdigen.

3.3 Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

Goed onderwijs is cruciaal voor de ontwikkeling van kinderen. In een inclusieve samenleving krijgen alle kinderen optimaal kansen om zich te ontwikkelen. Ook als ze zorg of ondersteuning nodig hebben daarbij. Daarvoor is samenwerking in regionaal verband nodig tussen alle betrokken partijen (gemeenten, zorgverzekeraars, passend onderwijs, scholen, jeugdigen en ouders).

3.3.1 Geografische beschrijving

WBO heeft te maken met meerdere samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. Deze verbanden hebben zelf weer een reikwijdte groter dan WBO:

- gemeente Breda en omliggende gemeenten hebben één samenwerkingsverband voor het primair en voortgezet onderwijs (PO en VO)
- gemeente Drimmelen heeft twee samenwerkingsverbanden, waaronder het samenwerkingsverband Breda e.o.
- gemeente Altena heeft vijf samenwerkingsverbanden (PO en VO) waar het samenwerkingsverband Breda e.o. niet onder valt

⁴ Bron: Dashboard WBO Jeugdhulp, peildatum 30-10-2019

3.3.2 Huidige situatie

De afgelopen jaren hebben wij met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs intensief gewerkt aan een betere verbinding tussen het onderwijs en de inzet van jeugdhulp. De lokale teams stellen jeugdexpertise beschikbaar voor vraagverheldering, begeleiding en toegang tot de specialistische jeugdhulp. Dit is door de regiogemeenten lokaal ingebed in de eigen sociale infrastructuur, zodat scholen maatwerk kunnen leveren.

Kinderen die naar het speciaal onderwijs (SO) of het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) worden verwezen, hebben vaak extra ondersteuning nodig op het gebied van onderwijs én vanuit de Jeugdwet, de Ziektekostenverzekeringwet (ZVW) of de Wet Langdurig Zorg (WLZ). Deze ondersteuning kan bestaan uit begeleiding, verpleging en/of verzorging. Recent zijn afspraken gemaakt over samenwerking, beoordeling en toeleiding rondom de inzet van jeugdhulp binnen het speciaal onderwijs.

Er zijn veel verschillende samenwerkingsverbanden. Dit geeft knelpunten in de uitwerking. Er is veel onduidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk is en de regiogemeenten trekken hierin nog los van elkaar op. De afbakening van verantwoordelijkheden tussen (passend) onderwijs en gemeenten kent een grijs gebied en de incongruentie leidt tot te veel verschillende gesprekspartners, te divers inkoopbeleid van de verschillende jeugdhulpregio's en onvoldoende zicht op elkaars werkwijzen en afspraken. We zien hierdoor een toename van de inzet van jeugdhulp binnen het onderwijs.

3.3.3. Ambities, doelen en acties

Ambitie

WBO wil dat alle jeugdigen de mogelijkheid krijgen om onderwijs te volgen en zichzelf te ontwikkelen. WBO streeft ernaar dat jeugdhulp snel en tijdig beschikbaar is als ondersteuning vanuit de (passend) onderwijswetgeving ontoereikend is en de inzet van jeugdhulp randvoorwaardelijk om onderwijs te kunnen volgen.

Doelen

- voor jeugdigen die jeugdhulp nodig hebben om onderwijs te kunnen volgen, zijn passende onderwijs-zorgarrangementen opgesteld
- het aantal jeugdigen in een jeugdhulptraject vanwege schooluitval is gereduceerd en de duur van de jeugdhulptrajecten is verkort
- jeugdigen zitten niet langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod uit onderwijs of zorg
- de waardering van scholen en de lokale toegang over onderlinge samenwerking neemt toe
- de waardering van ouders en jeugdigen over samenwerking en inzet onderwijs-zorgarrangement neemt toe

Acties

- startfoto maken van de huidige situatie op basis van de input van de betrokken samenwerkingspartners
- zicht krijgen op de kwalitatieve en kwantitatieve vraag naar jeugdhulp in relatie tot onderwijs (zorgprofielen opstellen)

- afbakenen van de verantwoordelijkheden van (passend) onderwijs en gemeenten
- werkwijze ontwikkelen om samen met onderwijs onderwijs-zorgcombinaties te arrangeren; dit verwerken we in nieuwe onderwijs-zorgarrangementen
- onderzoeken hoe passend onderwijs binnen verblijfszorg/gesloten jeugdzorg gestalte kan krijgen en hierover adviseren aan gemeenten en onderwijspartners

3.3.4 Inkooprichtlijnen

Om de doelen te realiseren, vragen we van inkopers en contractmanagers om:

- te adviseren over een strakkere afbakening tussen passend onderwijs en jeugdhulp
- inkoop en contracten jeugdhulp worden afgestemd op afspraken tussen onderwijs en gemeenten
- beleid en inkoop stellen samen lijst van producten en producteisen op voor producten die aan vormen van hulp zijn gekoppeld
- samen met beleid te onderzoeken of er bepaalde hulpvormen gelimiteerd of anders bekostigd kunnen worden

3.3.5 Effecten lokaal

Een gezamenlijke sturing op deze actielijn betekent voor lokale gemeenten:

- regiogemeenten moeten de regionale kaders in de lokale toegang verwerken
- er moet zowel op lokaal als regionaal niveau structureel worden gecommuniceerd met de samenwerkingsverbanden en het onderwijs

3.3.6 Kritische succesfactoren

Om de ambitie te verwezenlijken is het cruciaal dat we de volgende vraagstukken beantwoorden:

- hoe maken we, gegeven de vele samenwerkingsverbanden en -regio's, goede samenwerkingsafspraken om effectief te werken in de driehoek jeugdhulp, leerplicht en samenwerkingsverband/scholen?
- hoe zorgen we dat er binnen elke gemeente, school en organisatie voldoende aandacht voor vroegsignalering is?
- weten we hoeveel jeugdigen jeugdhulp in plaats van onderwijs ontvangen?

3.3.7 Ondersteunende cijfers

Uit het jaarverslag 2017-2018⁵ van het Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant (RBL) blijkt dat 233 jeugdigen uit WBO in het schooljaar 2017-2018 een vrijstelling van onderwijs hadden. Dat is 0,47% van de jeugdigen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar. Verder is er in dat schooljaar door het onderwijs voor 42 jeugdigen langdurig relatief verzuim (voorheen 'thuiszitters') gemeld bij het RBL. Het gaat dan om jeugdigen met een schoolinschrijving die langer dan 4 weken hebben verzuimd. Voor 31

⁵ Bron: <https://rblwest-brabant.nl/wp-content/uploads/2018/12/Jaarverslag-RBL-West-Brabant-2017-2018definitief.pdf>

jeugdigen ging het daarbij om verzuim langer dan drie maanden. In het verslag wordt aangegeven dat de voornaamste reden voor thuiszitten is dat er tijdelijk geen geschikt onderwijsaanbod is voor een leerling. Bijvoorbeeld vanwege wachtlijsten na een verwijzing naar het speciaal onderwijs of een hulpverleningstraject.

3.4 Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

De overgang naar volwassenheid kan voor kwetsbare en minder zelfredzame jongeren bijzonder lastig zijn, zeker als zij een ondersteunend vangnet missen. WBO kan deze jongeren beter helpen door (domeinoverstijgend) te zorgen voor een doorgaande lijn met passende zorg en ondersteuning. Dit vraagt om samenwerking met gemeentelijke instanties en andere betrokken partijen bij het vinden van huisvesting en bij de ondersteuning van deze jongeren bij overgang van school naar werk.

3.4.1 Geografische beschrijving

Bij deze actielijn zijn meerdere domeinen betrokken, denk aan onderwijs, jeugd, Wmo en participatie. De samenwerkingsverbanden voor deze domeinen zijn binnen de regiogemeenten onderling verschillend.

Samenwerking op terrein van WMO en Participatiewet:

- Altena, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout
- Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Breda

Samenwerking op terrein van Jeugdwet:

Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau⁶, Breda, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout (= WBO)

Samenwerking op het gebied van Passend Onderwijs-jeugdhulp:

Binnen de jeugdhulpregio WBO zijn zeven samenwerkingsverbanden voor het primair en voortgezet onderwijs betrokken.

3.4.2 Huidige situatie

WBO heeft diverse stappen gezet met betrekking tot de doorgaande lijn 16-23 jaar. Zo is een pool van grenshulpverleners actief. Zij verlenen hulp aan jongeren tussen de 16 en 27 jaar en zijn aanspreekpunt binnen hun organisatie over dit onderwerp. Aan deze pool nemen ook jeugdprofessionals van de diverse wijkteams deel.

Met zorgaanbieders zijn afspraken gemaakt over dit thema. Als een zorgaanbieder verwacht dat een jeugdige van 16 jaar of ouder ook na het 18e levensjaar hulp nodig heeft, dan wordt samen met het kind en gezin een toekomstplan opgesteld. Voor de regio is een format van een toekomstplan en een praatplaat (elk half jaar een 'Ik word 18 jaar-gesprek') opgesteld. Vooral Breda is hierin actief, initiatieven zijn niet altijd regionaal uitgerold. Handhaving op de contractafspraken over het toekomstplan vraagt daarom extra aandacht.

⁶ Alphen-Chaam en Baarle-Nassau zijn voornemens deze samenwerking per 1 april 2020 te verlaten.

WBO heeft een werkinstructie opgesteld over wanneer er sprake is of kan zijn van verlengde jeugdhulp. Daarmee wil de regio het oneigenlijk gebruik van de verlengde jeugdhulp, vooral in de vorm van ambulante jeugdhulp, tegengaan.

3.4.3 Ambitie, doelen en acties

Ambitie

WBO wil dat ook kwetsbare en minder zelfredzame jeugdigen voldoende kansen krijgen om zich goed voor te bereiden op de toekomst en om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. WBO ondersteunt elke jeugdige vanaf 16 jaar die jeugdhulp ontvangt, een instelling verlaat of in een pleeggezin/gezinshuis woont. In een gezamenlijk opgesteld toekomstplan beschrijven we het toekomstperspectief en de benodigde ondersteuning op alle leefgebieden.

Doelen

- vanaf de periode 2020-2021 ondersteunen we iedere jeugdige vanaf 16 jaar bij het opstellen van een integraal toekomstplan⁷
- vanaf de periode 2020-2021 heeft iedere jongere een integraal toekomstplan dat met alle betrokken partijen is gedeeld
- er is, indien nodig, een doorgaande lijn van hulp en ondersteuning van 18 jaar tot 23 jaar
- van iedere jongere hebben wij het sociaal netwerk in beeld. Als dit sociale netwerk niet volstaat, dragen wij zorg voor een formele/informele (volwassen) begeleider

Acties

- in beeld brengen van het sociale netwerk van kwetsbare jongeren vanaf 16 jaar die jeugdhulp ontvangen
- faciliteren van grenshulpverleners in de samenwerking, afstemming en het samen leren met professionals binnen het sociaal domein
- uitrollen van 'de praatplaat' en het 'integrale toekomstplan'
- toekomstplan opnemen als onderdeel van het cliënttevredenheidsonderzoek
- verbinding zoeken met Wmo en participatie (beleid) voor betere gezamenlijke sturing en formulering van beleid op beschikbaarheid woonvoorzieningen

3.4.4 Inkooprichtlijnen

Om de doelen te realiseren, vragen we van inkoopers en contractmanagers om:

- de rol van aanbieders bij het opstellen van een toekomstplan contractueel vast te stellen en hierop te handhaven
- voldoende plekken voor begeleid wonen of woonvoorzieningen beschikbaar te krijgen die voorbereiden op zelfstandig wonen (geografische spreiding in de regio)

⁷ Aandachtsgebieden integraal toekomstplan: dagbesteding (werk/onderwijs), huisvesting, financiën, sociaal netwerk waarop de jongere kan terugvallen en, indien nodig, verdere zorg.

3.4.5 Effecten lokaal

Een gezamenlijke sturing op deze actielijn betekent voor lokale gemeenten:

- professionals in de lokale toegang gebruiken het toekomstplan als uitgangspunt bij het inzetten van zorg en zoeken waar nodig de samenwerking met grenshulpverleners
- de aandachtsgebieden binnen het toekomstplan moeten lokaal worden opgepakt en geborgd
- aanbieders en verwijzers zijn voorzien van informatie over hulp en ondersteuning binnen sociaal domein
- regiogemeenten sturen op de regie van de jeugdige op het toekomstplan in samenspraak met zijn sociaal netwerk en betrokken professionals

3.4.6 Kritische succesfactoren

Om de ambitie te verwezenlijken is het cruciaal dat we de volgende vraagstukken beantwoorden:

- heeft elke gemeente voldoende focus en inzet op voorzieningen die cruciaal onderdeel zijn van het toekomstplan van jeugdigen?
- wordt het toekomstplan geïntegreerd in andere plannen die binnen de lokale gemeentelijke toegangen met cliënten worden opgesteld?

3.4.7 Ondersteunende cijfers

In onderstaande tabel is in beeld gebracht hoeveel jeugdigen in de leeftijd 16 jaar en ouders in het jaar 2018 jeugdhulp hebben ontvangen in de vorm van ZIN of PGB. Daarbij is aangegeven wel aandeel van de hulp ambulant werd geboden. Dit aandeel is lager dan het aandeel ambulant voor alle jeugdigen (zie paragraaf 1). Er zijn geen cijfers beschikbaar over hoeveel van deze jeugdigen uitstromen naar zorg in andere wettelijke kaders.

2018	Unieke jeugdigen	Zorgtrajecten (ZIN en PGB)	Aandeel ambulant zorgtrajecten
16 jaar	379	720	81%
17 jaar	414	794	67%
18+	119	203	80%

3.5 Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Kinderen die bedreigd worden in hun ontwikkeling moeten eerder en beter worden beschermd. Dit betekent dat betrokken professionals de risico's die de ontwikkeling van kinderen bedreigen tijdig signaleren en wegnemen. De verschillende organisaties uit de jeugdbeschermingsketen moeten actief samenwerken, met voldoende aandacht en goede voorlichting voor ouders en jeugdigen over hun rechtspositie. Kinderen moeten, wanneer dat nodig is, erop kunnen vertrouwen dat er altijd een jeugdbeschermer of jeugdreclasserder beschikbaar is.

3.5.1. Geografische beschrijving

De organisaties binnen de jeugdbeschermingsketen hebben elk hun eigen werkgebied. Vroegsignalering en vroegtijdig ingrijpen binnen preventie en vrij toegankelijke voorzieningen wordt lokaal door elke regiogemeente georganiseerd. Richtlijnen voor opschalen naar Veilig Thuis zijn opgesteld door de achttien gemeenten van West-Brabant, het werkgebied van Veilig Thuis West-Brabant. De gecertificeerde instellingen zijn gecontracteerd door WBO en West-Brabant West samen en de Raad voor de Kinderbescherming heeft het arrondissement van de rechtbank Midden Brabant-Zeeland als werkgebied. Het veiligheidshuis is geformeerd rondom de gemeenten binnen district de Baronie. Samenwerking vindt plaats op verschillende niveaus in verschillende verbanden, waarbij er steeds nadrukkelijker op arrondissementsniveau de samenwerking wordt gezocht om tot een meer eenduidige werkwijze te komen.

3.5.2 Huidige situatie

Kwetsbare gezinnen met structureel complexe problemen worden nog vaak moeilijk bereikt. De samenwerking tussen instellingen op het gebied van veiligheid is wel verbeterd (o.a. de jeugdbeschermingstafels), maar het ontbreekt nog aan een gezamenlijke organisatie van werkprocessen en risicotaxaties⁸. Ook blijft de samenwerking met de jeugdstrafrechtketen nog achter.

Lokale teams pakken signalering in het algemeen goed op, maar tijdig signaleren en effectief oppakken van complexe problematiek met een verhoogd risico op onveiligheid verloopt minder goed. Daarbij sluit hulp en ondersteuning sociaal domein breed vaak nog onvoldoende aan bij de belangrijkste oorzaken van onveiligheid, zoals meervoudige problematiek, ouder(s) met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische problematiek, complexe scheidingen en huiselijk geweld en kindermishandeling.

Om de keten te versterken werken we aan samen leren in de keten en het gezamenlijk netwerk 'werken rond het gezin' bij veiligheidsvraagstukken. Ook organiseren we expertise jeugdbescherming dichter aan de voorkant en implementeren we de richtlijnen 'Zicht op veiligheid'. Aan de gezamenlijke jeugdbeschermingstafel bespreken we samen met ouders de noodzaak van de inzet van kinderbeschermingsmaatregelen. Daarnaast brengen we zorgprofielen beter in beeld om zowel in civiel als in jeugdstrafrecht snel en tijdig passende (forensische) hulp te organiseren.

3.5.3 Ambities, doelen en acties

Ambitie

⁸ Dit blijkt onder andere ook uit een onderzoek van 27 gemeenten (3 jeugdhulpregio's: WBO, WBW en Hart van Brabant) naar de toeleiding naar jeugdbescherming. In het onderzoek is geconstateerd dat de keten van jeugdbescherming nog te gefragmenteerd is en dat de samenwerking in de keten voor verbetering vatbaar is. Het onderzoeksrapport geeft aanbevelingen om de toeleiding naar jeugdbescherming te verbeteren. WBO heeft op arrondissementniveau, samen met de regio's Midden-Brabant, West-Brabant West en Zeeland, de aanbevelingen overgenomen en werkt nu samen met de ketenpartners aan de opvolging hiervan. Deze samenwerking is vastgelegd in een bestuursopdracht "Effectieve en efficiënte jeugdbescherming binnen de jeugdhulpregio's Zeeland, West Brabant West, West Brabant Oost en Hart van Brabant".

Ieder kind in WBO moet veilig kunnen opgroeien. Daarom bieden we snel effectieve hulp bij een onveilige situatie en als de ontwikkeling van kinderen en jongeren in gevaar is. Kinderen en hun gezinnen ontvangen hulp zoveel mogelijk op vrijwillige basis. Wanneer een kinderschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel toch nodig is, zetten we deze zo kort mogelijk in. In alle situaties sluiten we zoveel als mogelijk bij de ouders aan en maken we gebruik van hun krachten en die van het eigen netwerk (maximaal mogelijke autonomie van het gezin).

Doelen

- het aantal noodzakelijke maatregelen is verminderd omdat vrijwillige hulp effectief en toereikend is
- de duur van signaal tot passende inzet hulp en ondersteuning (vrijwillig of gedwongen) is gehalveerd tot maximaal 4 maanden (van melding VT-start GI)
- we verminderen ondertoezichtstellingen langer dan een jaar, door bieden effectieve hulp
- de noodzaak tot inzet van voogdijmaatregelen is verminderd, omdat ouders zelf gezag kunnen dragen eventueel met ondersteuning vanuit de hulpverlening

Acties

- regionale bijeenkomsten organiseren over de meldcode en het stappenplan bij signalen van onveiligheid en verbeteren consultatie- en adviesfunctie voor professionals in lokale veld
- deskundigheidsbevordering, expertisetafels en intercollegiale consultatie organiseren over veiligheidsvraagstukken
- samenwerking versterken met de rechtbank bij conflictscheidingen, met passende integrale hulp in een vroeger stadium
- gezamenlijke visie /werkwijze 'samen rondom het gezin en/of jeugdige' implementeren
- concrete afspraken binnen WBO maken over regievoering, rollen en taken in gezinnen/bij jeugdigen met veiligheidsvraagstukken
- Kr8kollektief doorontwikkelen naar jeugdbeschermingstafel met concrete aanpak
- hulpaanbod beter afstemmen op effectieve interventies voor voorkomen/verminderen onveiligheid en jeugdcriminaliteit
- gezamenlijke crisismelding, -interventie en -zorg inrichten

3.5.4 Inkooprichtlijnen

Om de doelen te realiseren vragen we van inkoopers en contractmanagers om:

- te adviseren over een beter en snel beschikbaar passend aanbod van interventies om gedwongen hulpverlening te voorkomen en deze opbrengst af te zetten tegen de kosten van het aanbod
- de uitgangspunten beleid/actielijn te borgen in inkoop en contracten
- meer samenwerking en afstemming over aanbod te zoeken met ketenpartners die ook verwijzende rol vervullen (RvdK, JJI, Rechtbank)

3.5.5 Effecten lokaal

Een gezamenlijke sturing op deze actielijn betekent voor lokale gemeenten:

- naast regionale sturing moeten gemeenten lokaal actief een inspanning leveren om de ambities waar te maken
- passende hulp en ondersteuning binnen de jeugdbeschermingsketen is veelal breder dan jeugdhulp, gemeenten moeten lokaal verbindend beleid voeren om integrale ondersteuning te organiseren
- veiligheid binnen gezinnen en bij jeugdigen moet een speerpunt zijn van preventie en ondersteuning binnen vrij toegankelijke hulp (sociaal domein breed). Dat betekent goede voorlichting en scholen ondersteunen bij vroegsignalering

3.5.6 Kritische succesfactoren

Om de ambitie te verwezenlijken is het cruciaal dat we de volgende vraagstukken beantwoorden:

- hoe krijgen we alle ketenpartners voldoende toegerust en gecommitteerd om actief bij te dragen aan boven gestelde doelen?
- hoe zorgen we voor voldoende afstemming en ontschotting tussen alle ketenpartners?
- hoe zorgen we naast integrale vraagverheldering voor een integrale aanpak en ondersteuning aan gezinnen en jeugdigen?
- hoe maken we een beweging van symptoom- naar *oorzaak*bestrijding?
- hoe zorgen we ervoor dat iedereen die zich professioneel met jeugdigen bezighoudt in staat is om onveiligheid vroegtijdig te signaleren?

3.5.7 Ondersteunende cijfers

In 2018 kregen 731 jeugdigen in WBO te maken met een jeugdbeschermings- en/of een jeugdreclasseringsmaatregel. In totaal ging dat om 952 maatregelen. We zien dat het aantal maatregelen op jaarbasis sterk kan fluctueren. Over het geheel genomen is er sprake van een lichte afname van het aantal maatregelen, het is echter nog te vroeg om te spreken van een trend. Hieronder twee tabellen met een verdere uitsplitsing van de maatregelen.

2018	Aantal jeugdigen ⁹	Aantal maatregelen
Jeugdbescherming	596	768
Jeugdreclassering	155	184

2018	Aantal jeugdigen ¹⁰	Aantal maatregelen
Ondertoezichtstelling <jaar	217	238
Ondertoezichtstelling >jaar	233	296
Voogdij	227	234

⁹ Het aantal jeugdigen uitgesplitst naar jeugdbescherming ne jeugdreclassering is hoger dan het aantal unieke jeugdigen gezien over alle maatregelen samen. Dat komt omdat er jeugdigen zijn die te maken hebben met maatregelen uit beide categorieën (samenloop of opeenvolgend).

¹⁰ Het aantal jeugdigen met maatregelen jeugdbescherming uitgesplitst naar type maatregel is hoger dan het aantal unieke jeugdigen gezien over alle jeugdbeschermingsmaatregelen samen. Dat komt omdat er jeugdigen zijn die te maken hebben meerdere typen maatregelen (opeenvolgend).

Vanuit de maatregelen wordt door de Gecertificeerde Instellingen (GI) ook jeugdhulp in gezet, ook wel jeugdhulp in het gedwongen kader genoemd. In 2018 was het aandeel van de GI in het totaal aantal zorgtrajecten 11,5%.

Verder bleek uit onderzoek¹¹ dat in 2016 de gemiddelde doorlooptijd van de jeugdbeschermingsketen 8,2 maanden was ten opzichte van de maximale normtijd van 5 maanden. De doorlooptijd is in de daaropvolgende periode niet opnieuw onderzocht. Aanname op basis van praktijkinformatie is dat in 2018 geen sprake was van een kortere doorlooptijd.

3.6 Investeren in vakmanschap

Een van de transformatiedoelstellingen van de Jeugdwet is om professionals meer handelingsruimte te bieden. Professionals zijn het kapitaal van de jeugdhulp, staan naast de jeugdigen en hun ouders en staan garant, samen met andere betrokkenen, voor goede zorg. Investeren in vakmanschap maakt de afhankelijkheid van regels kleiner. Maar ook gezamenlijk investeren in kennis, tijd, ruimte en een lerende omgeving voor professionals is essentieel.

3.6.1 Geografische beschrijving

Jeugdprofessionals in WBO werken vanuit gemeentelijke toegangsteams, de jeugdgezondheidszorg, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, huisartsen of gecertificeerde instellingen (GI's). De gemeentelijke toegangsteams zijn veelal lokaal georganiseerd. Gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg hebben een gezamenlijk toegangsteam. De jeugdgezondheidszorg is ondergebracht bij drie organisaties die actief zijn in heel West-Brabant. WBO werkt met negen GI's die actief zijn in heel Nederland. Scholing van jeugdhulpprofessionals is de verantwoordelijkheid van werkgevers. Er zijn bijna 300 werkgevers van jeugdhulpprofessionals actief in WBO¹². De werkgevers variëren van grote landelijk opererende organisaties tot kleine zelfstandigen.

3.6.2 Huidige situatie

Binnen WBO wordt deskundigheidsbevordering eenduidig vormgegeven. We zijn gestart met een pilot over de inzet van een praktijkondersteuner jeugd bij de huisartsen (ook ten behoeve van wijkteams). De vorm waarin dit gegoten wordt, kan lokaal verschillend zijn. De pilot is gericht op een betere afstemming tussen huisartsen en de lokale toegang.

Voor de lokale toegang en andere verwijzers hebben we een regionale richtlijn (toolkit) verwijsgedrag opgesteld. Hierin is geformuleerd hoe je komt tot een verwijzing. Ook worden de professionals in de wijkteams hierbij ondersteund door gedragswetenschappers. Een deel van deze specialisten zit in een regionaal jeugdadviesteam, een ander deel is in dienst van een gemeente. In het najaar van 2018 is het besluit genomen om het adviesteam door te ontwikkelen naar een regionaal expertteam. Belangrijk is dat zij via bijscholing hun expertise behouden. Om de

¹¹ Van Montfoort 2017: Onderzoeksrapport Effectiviteit in de jeugdbeschermingsketen Midden- en West-Brabant.

¹² d.d. 1 september 2019 256 aanbieders, 9 GI's, 4 gemeentes, 3 JGZ's en een aantal welzijnsorganisaties.

samenwerking bij complexe (veiligheids)problematiek te versterken, organiseert een aantal gemeenten methodische leerbijeenkomsten.

Bij de start van de transitie in 2015 is geprobeerd de regeldruk en administratieve druk in de regio zo veel mogelijk te beperken. Zo hebben we bijvoorbeeld een gezamenlijke financiële administratie en gezamenlijk verantwoordingsproces ingericht. WBO blijft actief met aanbieders en partners in gesprek om steeds te zoeken naar vereenvoudiging van het proces en zo meer tijd over te houden voor de hulp, een proces van leren en ontdekken hoe het beter kan. Dit aandachtspunt zien we dan ook als middel om een effectieve ondersteuning van de jeugdige en zijn gezin te bereiken.

3.6.3 Ambities, doelen en acties

Ambitie

Vakmanschap komt voor ons tot uiting in normaliseren van de professionele standaard. Belangrijk vinden wij dat de professional ouders en jeugdigen ondersteunt bij het zélf oplossen van de hulpvraag en deze hulpvraag niet overneemt. Om dit te bevorderen willen we op regionaal niveau elkaar leren kennen, samen leren en samen professionaliseren. We willen verkennen hoe we kunnen werken aan een lerende organisatie voor onze professionals.

Doelen

- alle professionals verwijzen gericht en eenduidig door op grond van een aantal vaste criteria en uitgangspunten die iedere professional kent; deze zijn ook toepasbaar op maatwerk
- ouders en jeugdigen beslissen mee over de jeugdhulp en voelen zich gehoord in de besluitvorming over de inzet

Acties

- een regionaal expertteam (de vorm ervan is nog niet bekend) installeren
- regionale kennissessies organiseren voor jeugdprofessionals over de uitvoering van de Jeugdwet en de beoogde transformatie aan de hand van relevante thema's
- regionale leertafels organiseren waar dialoog en intervisie tussen beleid, verwijzer en uitvoering centraal staan
- toolkit goed verwijsgedrag doorontwikkelen en herijken op basis van de ontwikkelingen in het beroepsveld en de context waarin professionals opereren

3.6.4 Inkooprichtlijnen

Om de doelen te realiseren vragen we van inkopers en contractmanagers om:

- de richtlijn (toolkit) goed verwijsgedrag op te nemen in contracten met verwijzers en, als dat niet mogelijk is, verwijzers actief te informeren
- in de contracten mee te nemen dat aanbieders kennis en expertise beschikbaar stellen via intercollegiale consultatie en kennisdeling ten behoeve van een lerende organisatie

3.6.5 Effecten lokaal

Een gezamenlijke sturing op deze actielijn betekent voor lokale gemeenten:

- WBO stuurt op platformen, fysiek of virtueel, om deskundigheid te bevorderen onder lokale professionals
- lokaal deelt men actiever kennis door vormen van onder andere intervisie en mentoring op te zetten; hiervoor is een werkwijze met kwaliteitscertificering mogelijk

3.6.6 Kritische succesfactoren

Om de ambitie te verwezenlijken is het cruciaal dat we de volgende vraagstukken beantwoorden:

- hoe zorgen we ervoor dat we een netwerk van organisaties geïnteresseerd krijgen om actief kennis uit te wisselen, zoals Veilig Thuis, welzijnsinstellingen en scholen?
- hoe krijgen we zicht op het lokale draagvlak en capaciteit om regionaal 'samen leren' vorm te geven?

4. Randvoorwaarden, risico's en financiën

Met dit beleidskader geeft WBO een impuls aan sterkere regionale verbinding en meer intensief samenwerken via de zes inhoudelijke actielijnen. Hiermee wil WBO een effectief werkend en financieel houdbaar jeugdstelsel borgen en haar ambities waarmaken.

4.1 Randvoorwaarden

Randvoorwaarden voor een succesvolle samenwerking zijn:

- beleidsrijk samenwerken
- opereren als één, met belangen en successen van de regio voorop en goede jeugdzorg binnen iedere gemeente
- helderheid over hoe we onze samenwerking organiseren
- helderheid over de lokale belangen en noden van de deelnemende gemeenten en daar regionaal gehoor aan geven
- investeren in voldoende en helpende sturingsinformatie voor monitoring, toetsing en bijstellen van beleid
- voldoende en onafhankelijke beleidsadvisering op regionaal niveau
- inzicht in lokaal georganiseerde preventieve hulp en ondersteuning

4.2 Risico's

- *Soms is sprake van een spagaat tussen lokale behoeften en regionale koers, risico is dat breed draagvlak onder druk komt te staan.*

De ambitie is dat WBO per 2020 een nieuwe samenwerkingsvorm vaststelt waarin de taken en verantwoordelijkheden van iedere gemeente zijn vastgelegd. Wat vraagt de samenwerking aan structuur, mandaat, budget, capaciteit en besluitvorming? In de aanloop naar deze nieuwe samenwerkingsvorm maken we inzichtelijk welke betekenis de lokale belangen hebben voor het regionale belang en de regionale koers. Risico bestaat namelijk dat de belangen uiteenlopen, zowel inhoudelijk als financieel, door lokale verscheidenheid en de politieke aard van de organisaties.

Om dit risico te mitigeren, is iedere organisatie transparant over die belangen en maken we besluitvorming gezamenlijk. Het regionale belang staat voorop binnen het veld van niet vrij toegankelijke jeugdhulp. Daarbij hebben we oog en oor voor lokale verscheidenheid en behoeften en willen we bijdragen aan breed – zowel expliciet als impliciet - draagvlak voor een gezamenlijke regionale WBO-koers.

- *Er is te beperkte kwalitatieve sturingsinformatie beschikbaar, risico is dat de keuzes in de sturing op onze transformatiedoelstellingen niet effectief zijn.*

Om te kunnen sturen op onze transformatiedoelstellingen hebben we goede sturingsinformatie nodig. Nu zijn die gegevens niet toereikend en te ondoorzichtig.

Om dit risico te mitigeren bevelen wij aan om te investeren in goede data en goed datamanagement. Ook denken wij dat er een extra data-analist op regionaal niveau moet worden aangenomen. Inschatting is dat deze voor minimaal 28 uur per week beschikbaar moet zijn.

- *Verstreckte middelen van het Rijk zijn beperkt, risico is dat er vooral aandacht uitgaat naar beheersen en dat er van transformeren weinig terecht komt.*

We mitigeren dit risico door een lerende structuur en een lerende 'groei-mindset' in te richten. Ook willen we een regionale kwartiermaker aanstellen die als verbinder tussen de regiogemeenten kan optreden. We vragen alle gemeenten naar rato bij te dragen voor extra formatiecapaciteit (een fte) voor deze rol.

4.3 Financiën

4.3.1 Kosten Jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

In de periode 2015 naar 2018 is het uitgavenpatroon WBO voor de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering als volgt¹³:

Jaar	2015	2016	2017	2018
Uitgaven totaal in €	45.249.185	47.264.518	55.993.574	60.897.636
Jeugdhulp Ambulant in € (inclusief vervoer en LTA 50% ¹⁴)	14.851.786	19.048.762	26.724.781	33.5790.57
Jeugdhulp met verblijf in € (verblijfszorg, crisiszorg pleegzorg, gezinshuizen, jeugdzorgplus, LTA 50%)	25.219.127	23.046.457	24.769.311	22.947.595
Uitvoering JB/JR in € (kosten uitvoering maatregelen+ SEZ)	5.178.272	5.169.299	4.499.482	4.370.984

Voor het jaar 2019 bedraagt de begroting van WBO voor de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering in totaal € 57.045.000,-¹⁵ voor het jaar 2020 is deze nog niet opgegeven. Daarnaast is een bedrag begroot voor regionale uitvoering van de jeugdbeschermingstafel ad € 58.123,-.

¹³ Gebaseerd op de afrekeningen met de gemeenten in het kader van jaarrekeningen. De definitieve afrekeningen met de zorgaanbieders en daar de gevolgen van voor de gemeenten zijn hier (nog) niet in verwerkt.

¹⁴ LTA betreft zowel ambulant als verblijf. Dit is op dit moment nog niet exact uit te splitsen, op basis van gegevens Dashboard in het jaar 2018 wordt aangenomen dat het een ongeveer gelijke verdeling is over de twee categorieën.

¹⁵ Gebaseerd aanlevering van de individuele gemeenten. Er is geen regionale begroting. Bij de gemeenten is uitgevraagd wat de actuele begroting is: wordt aangepast zodra cijfers binnen zijn.

Kosten beleid en uitvoering

Voor de gezamenlijke inkoop, contractmanagement en financiële administratie wordt gewerkt met een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de Gemeente Breda. Voor 2019 en 2020 ligt een begroting hierover nog voor aan het bestuurlijk overleg. Het gaat om een bedrag van circa 2 miljoen euro, zo'n 3,3% van het totaal aan regionale uitgaven.

Bestuurders en medewerkers vanuit alle deelnemende gemeenten zetten zich daarnaast in op regionale dossiers. Deze inzet wordt niet georganiseerd door WBO en valt niet onder deze begroting, tenzij hiertoe anders wordt besloten. Verder valt de inspanning die de gemeenten in WBO op lokaal niveau doen als bijdrage aan de ambities van de regio, buiten de scope van dit beleidskader en de begroting van WBO. Op hoofdlijnen bestaan deze taken uit:

- preventie en vroegsignalering
- eerstelijns ondersteuning bij opvoeden en opgroeien
- professionele toeleiding naar jeugdhulp via lokale toegang
- signaleren en bestrijden van kindermishandeling (o.a. door Veilig Thuis)
- faciliteren vertrouwenspersoon, advies- en consultatiefunctie (via de Kindertelefoon)

Begroting 2020 en verder

De begrotingen voor 2020 zijn vastgesteld voordat de ambities in dit beleidskader duidelijk waren. In deze begrotingen is dan ook geen rekening gehouden met de hieruit voortvloeiende acties. Deze acties worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan voor de jaren 2020 tot en met 2022. De keuzes die de bestuurders van WBO hierin maken, zullen gevolgen hebben voor de begrotingen van de komende jaren. Het is daarbij een overweging om vanuit een Regionale WBO begroting te gaan werken en deze kosten te verdelen over de deelnemende gemeenten. Op deze manier kan er regionaal scherper gestuurd worden op resultaten.

Bij het opstellen van zo'n begroting kunnen de volgende uitgangspunten gehanteerd worden:

- we streven naar een sluitende begroting en het terugdringen van tekorten bij de deelnemende gemeenten
- we bestemmen minder middelen voor de toestroom van cliënten in behandeling met verblijf en JeugdzorgPlus
- we vervangen zo veel mogelijk hulpvormen met verblijf door (intensieve) ambulante hulp en vertalen dit streven door in de begroting
- we investeren in dataverzameling en sturingsinformatie, om gericht te kunnen sturen op onze doelstellingen
- we investeren in randvoorwaarden voor beleidsrijk samenwerken zodat we (financiële) uitdagingen het hoofd kunnen bieden en tegelijk onze inhoudelijke ambities verwezenlijken
- we realiseren ons dat investeren op lokaal niveau in preventie, vroegsignalering en eerstelijns ondersteuning van cruciaal belang is voor het behalen van de WBO-ambities
- de investeringen en de daaruit voortkomende resultaten gelden op WBO-niveau en zullen niet altijd evenredig verdeeld zijn over de deelnemende gemeenten. Zo kan een investering van de ene gemeente directe waarde krijgen voor een andere gemeente

4.4 Monitoring en opvolging

De looptijd van dit plan is vier jaar. In deze periode spannen we ons in om de gestelde doelen te behalen. Het eerste jaar staat in het teken van het nader concretiseren van de aanpak. In 2021 en 2022 moeten de eerste resultaten van de aanpak zichtbaar worden en kunnen we op basis daarvan sturing geven op vervolg in 2023.

De voortgang gaan we monitoren aan de hand van een aantal indicatoren die worden vastgesteld op basis van de doelen uit dit beleidsplan. Deze gaan onder andere over het gebruik van de specialistische jeugdhulp, het aantal kinderen in verblijfszorg en gezinsvormen, de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering en de samenhang tussen jeugdhulp in relatie tot onderwijs. Deze indicatoren worden uitgewerkt in een regionale beleidsmonitor die we tweejaarlijks aan het bestuurlijk overleg WBO zullen voorleggen.

Bijlage 1: Begrippen

Aanbieder	Organisatie of zelfstandig ondernemer die jeugdhulp biedt aan cliënten
Ambulante behandeling GGZ	
Ambulante hulp	Hulp of zorg die niet locatiegebonden is
Bedrijfsvoeringsteam	
Behandelplan	
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin, vervult de toegang naar jeugdhulp in een gemeente
Cliënt	Jeugdige die hulp of zorg ontvangt, of bekend is bij het lokale toegangsteam
College(s)	College van Burgemeester en wethouders
Complexe casus, complexe casuïstiek	Casus waarin meerdere problemen met meerdere gezinsleden spelen, rondom bijvoorbeeld omgang & gezag, psychiatrische problematiek, armoede, schulden etc.
Domeinoverstijgend	Uitgaand boven meer dan één van de sociale domeinen (onderwijs, Wmo, jeugd, sport, inkomen, participatie, wonen, inburgering, etc.)
Doorlooptijd	Duur van een zorg- of hulptraject
Doorstroom, doorstroming verblijfshulp	Overgang van een cliënt in residentiële hulp naar een vorm van ambulante hulp
Familiegroepsplan, gezinsplan	
Gecontracteerde aanbieder	Aanbieder die een contract heeft met WBO voor het leveren van een of meerdere vormen van jeugdhulp
Gemeentelijk toegangsteam	Zie Toegang, lokale toegang
Gezinsachtige situatie	Vorm van jeugdhulp waarbij een jeugdige die niet thuis kan wonen verblijft in een omgeving

	die lijkt op een regulier gezin, zoals een pleeggezin of gezinshuis
Gezinshuis	Kleinschalige vorm van jeugdhulp - georganiseerd vanuit een natuurlijk gezinssysteem. Gezinshuisouders bieden volgens het 24x7-principe opvoeding, ondersteuning en zorg aan bij hen in huis geplaatste kinderen en jongeren die tijdelijk of langdurig zijn aangewezen op intensieve en professionele hulpverlening als gevolg van beschadigende ervaringen en/of complexe problematiek
GI, Gecertificeerde Instelling	Instellingen die van overheidswege gecertificeerd zijn om kinderbeschermingsmaatregelen en maatregelen in het kader van de jeugdreclassering te mogen uitvoeren
Grenshulpverlener(s)	Professional die werkzaam is bij een aanbieder of gemeentelijke organisatie die aanspreekpunt is binnen zijn/haar organisatie voor hulp en advies aan jongeren tussen 16 en 27 jaar
Jeugdbescherming, jeugdbeschermer	Onvrijwillige hulpverlening op grond van een door de kinderrechter uitgesproken maatregel, waardoor het ouderlijk gezag wordt beperkt of ontnomen omdat er sprake is van een ernstige bedreiging voor (de ontwikkeling van) het kind
Jeugdbeschermingstafel	
Jeugdigen, kinderen	Kinderen van 0 tot 18 jaar
Jeugdreclassering, jeugdreclasseerder	Vorm van hulpverlening voor jongeren tussen 12 en 23 jaar die met politie en/of justitie in aanraking zijn gekomen
Jeugdzorg+	Vorm van gesloten jeugdhulp aan jongeren die niet bereikbaar zijn voor lichtere vormen van hulp en die zonder behandeling een risico vormen voor zichzelf of hun omgeving
JJI, Justitiële Jeugdinstelling	Gesloten instelling voor jongeren met jeugddetentie of een maatregel tot plaatsing in

	een justitiële jeugdinrichting (PIJ, ook wel bekend als 'jeugd-tbs')
Lokaal team, lokale teams	
NVTJ, Niet vrij toegankelijke jeugdhulp	Jeugdhulp die alleen beschikbaar is na een verwijzing/indicatie van een daartoe bevoegd persoon.
OTS, Onder Toezichtstelling	Jeugdbeschermingsmaatregel die het gezag van ouders over hun kinderen beperkt
Overbruggingszorg	Zorg die wordt ingezet ter overbrugging van de wachttijd
Professional(s)	
Regiogemeente(n)	De deelnemende gemeenten aan de Jeugdhulp regio WBO.
Residentiele hulp	Vorm van jeugdhulp waarbij jeugdigen verblijven in een accommodatie van een organisatie voor jeugd en opvoedhulp
Toegang, lokale toegang	
Veilig Thuis	Regionale organisatie waar slachtoffers, daders en omstanders terecht kunnen voor deskundige hulp en advies bij/over huiselijk geweld en kindermishandeling
Veiligheidsketen	
Verblijfsaanbieder	Organisatie die een vorm van residentiele jeugdhulp biedt
Verblijfszorg, verblijfshulp	Zie residentiële hulp
Verlengde jeugdhulp	Jeugdhulp die in specifieke situaties ingezet kan worden voor jongeren van 18 tot 23 jaar
Verwijzer(s)	Partijen/personen die bevoegd zijn om een verwijzing/indicatie af te geven voor niet vrij toegankelijke Jeugdhulp
Voorliggend veld	
VTJ, Vrij toegankelijke jeugdhulp	Jeugdhulp die voor alle inwoners altijd toegankelijk is, zonder dat hier een verwijzing of indicatie voor nodig is.

WBO, West Brabant Oost	Gemeenten Altena, Breda, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout vormen samen de jeugdhulpregio West Brabant Oost
Zorg- en veiligheidshuis	Een netwerksamenwerking tussen straf-, zorg- en (andere) gemeentelijke partners, waarin zij onder eenduidige regie komen tot een ketenoverstijgende aanpak van complexe persoons-, systeem- en gebiedsgerichte problematiek om ernstige overlast en criminaliteit te bestrijden